

Kabala Lasteaed-Põhikooli tugisüsteem

Kooli ja lasteaia tugisüsteemi koordineerib HEV-koordinaator õppenõustaja, kelle peamised ülesanded on:

- Õpilaste õppenõustamine valdavalt individuaalselt või väikestes rühmades;
- Haridusliku erivajadustega õpilase õppe koordineerimine;
- Haridusliku erivajadustega õpilase, tema vanema(te) ja õpetajate toetamine;
- Lapsevanemate ja õpetajate nõustamine eelnevalt kokkulepitud ajal;
- Arengu toetamiseks vajaliku abi ja koostöö korraldamine koolis ja lasteaias ning kooliväliselt.

Õpilase erivajaduse ja tugimeetmete määratlemine toimub koostöös lasteaia- ja põhikooli õpetajatega, lastevanematega, tugispetsialistidega ja nõustamiskomisjoniga. Õppeaasta alguses õpetajad jälgivad laste õpiedukust ning annavad HEV-koordinaatorile infot, kellega õpilastest on vajalik rakendada tugimeetmeid.

Vanemad võivad omal soovil või õpetajate soovitusel otsida abi ka Rajaleidja keskusest. Rohkem infot Rajaleidja kohta saab nende [kodulehelt](#).

Lasteaias erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine on meeskonnatöö. Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös tugispetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Tugimeetmetena rakendatakse individuaalset lähenemist õppe- ja kasvatustöö korraldamisel. Vajadusel kaasatakse tugispetsialiste ja nõustamiskomisjoni.

Erivajaduse väljaselgitamine

- Lapsevanema poolt lapse erivajaduse, eripära, soodumuse jne märkimine kirjalikult lasteaia avaldusele ja/või tutvumisvestluses lasteaeda tülles;
- Vestlus lapsevanematega lapse lasteaeda saabumisel;
- Lapse vaatluse, vestluse, õppetegevuses osalemise (s.o. lapse igapäevase käitumise, suhtlemise) järgi rühmas selgitavad õpetajad välja, kas laps vajab mingis valdkonnas toetust või erinevat lähenemist.

Erivajadusena käsitletakse:

- muusikaliselt, kunstiliselt, kehaliselt, sotsiaalselt jne andekad lapsed;
- logopeedilist abi vajavad lapsed (kommunikatiivsed oskused – suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku- ja foneemitaju, lugemine jne);
- muukeelsest (vajadusel ka kakskeelsest) perest pärit lapsed;
- kognitiivsed oskused ja taju arengu eripärad (vaatlus- ja kuulamisoskus, silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine jne);
- üld- ja peenmotoorika areng;
- suhtlemiserisusega lapsed;
- toitumisharjumused;
- toidu- ja muud allergiad;
- terviseprobleemid (haigestumise tihedus ja kroonilised haigused, diabeetikud);
- käitumishäired (hüperaktiivsed lapsed, rahutud lapsed jne);
- koolipikendusega lapsed.

Erivajaduse kaardistamine ja tugimeetmete rakendamise korraldamine

Laste erivajadused kajastuvad lapse arengukaardis.

Tugimeetmete korraldamine:

- Vajadusel vestlevad lapsega ja lapsevanematega kõik lapsega töötavad õpetajad – rühmaõpetajad, liikumis- ja muusikaõpetaja, tugispetsialistid, et leida lahendus kerkinud probleemile või otsustada edaspidine tegevus valdkonnas, mis vajab toetust või teistsugust lähenemist.
- Konkreetse lapse puhul arvestatakse vastava lapse arengutasemega (näiteks kodust tulnud, lasteaia mittekäinud või mõnes arenguvaldkonnas järeleaitamist vajavad lapsed) ja kohandatakse talle vastavas valdkonnas arenguliselt sobiva vanuserühma tegevusi.
- Muudetakse tavapärasest õpetust ja kohandatakse see tema erivajadusele sobivaks.
- Eriti andekate laste puhul antakse lapsele võimalus saada tema võimetele ja oskustele sobivaid ülesandeid ning süvalähenemist vastavalt lapse huvidele ja andekusele.
- Koolipikendusega laste puhul tehakse individuaalset tööd vastavalt toetamist vajavatele valdkondadele, vajadusel koostatakse individuaalne õppekava või suunatakse tugispetsialisti poole.
- Lapse päeva organiseerimisel mängude, õppetegevuste läbiviimisel, erinevate meetodite ja individuaalse tegevuse planeerimisel lähtutakse lapsevanematega koos toimunud vestlusel saadud informatsioonist.
- Vajadusel koostavad rühmaõpetajad õppeaasta algul koostöös tugispetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.
- Õpetajad teevad koduga tihedat koostööd ja on valmis alati lapsevanemat nõustama.
- Vajadusel suunatakse laps regulaarsetele konsultatsioonidele tugispetsialisti juurde.
- Allergiatega, terviseprobleemide, diabeedi puhul järgivad õpetajad ja kogu lasteaia personal lapsevanemate, perearsti või eriarstide ettekirjutusi.

Erinevad tegevusmeetodid laste toetamisel:

vestlused,

individuaalsed tegevused,

erinevad aktiivõppe meetodid,

keskkonna kohandamine,

võimaluste loomine täiendavateks tegevusteks lemmikaladel,

erinevate vanuserühmade õppekavade kasutamine,

lasteaiaõpetajate, lapsevanemate ja tugispetsialistide tegevuse ühendamine. Suund on erivajadusega lapse integreerimisele läbi rühmakollektiivi ühisosa, kus kõige paremini areneksid lapse sotsiaalsed oskused ja valmidus toimetulekuks tulevikus.

Koolis rakendatavad tugimeetmed:

- Üldine tugi
  - Õpiabi
  - Konsultatsioonid
  - Individuaalne õppekava
- Koduõpe
- Tõhustatud tugi
- Eritugi
- Andeka lapse tugi

Üldine tugi on mõeldud õpilasele, kellel ilmneb mahajäämus õppetöös ja/või ajutised raskused õpitulemuste saavutamisel. Üldise toe käigus kohandavad klassi- või aineõpetaja(d) õpet lapse individuaalsest vajadusest ja võimetest lähtuvalt.

Õpiabi on mõeldud õpilasele, kes vajab tähelepanu, taju, mälu ja mõtlemise treeningut, funktsionaalse lugemisoskuse parandamist ja õpioskuste juhendamist. Õpilastele määrab õpiabi direktor aineõpetajate ja/või klassijuhataja ettepanekul. Õpiabi algatamisel vanema poolt esitab lapsevanem kirjaliku avalduse direktorile.

Konsultatsioonid: koolis võimaldatakse õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendav pedagoogiline juhendamine väljaspool õppetunde konsultatsioonitundides.

Individuaalne õppekava. Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib põhikool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, siis muudatuste rakendamiseks koostatakse individuaalne õppekava (edaspidi IÕK). Ühtlasi IÕK koostatakse õpilasele, kui tema õppekava erineb klassiga läbitavast õppekavast või muudatused ja kohandused õppes toovad kaasa suurema erisuse võrreldes klassiga.

IÕK koostamisest võtavad osa kõik lapsega tegelevad inimesed: klassijuhataja, aineõpetaja, õpiabi/ koduõppe õpetaja, lapsevanemad. Olenevalt aine ja vastavalt vajadusele kaasatakse IÕK koostamisse ka tugispetsialist. Tavaliselt on IÕK vajalik teatud õppeaines tekkinud raskuste ületamiseks. Kui õpilane vajab IÕK-d paljudes õppeainetes, on tõenäoliselt tegemist püsiva õpiraskusega. Sellisel juhul tuleb õpilane suunata nõustamiskomisjoni, et talle määrataks sobivaim haridustee jätkamise viis.

Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.

Tõhustatud tuge rakendatakse püsiva õpiraskusega, psüühika- või käitumishäirega või muu tervises seisundi või puudega õpilasele, kellele senine tugi ei ole andnud õpilase arenguks soovitud tulemusi. Tõhustatud tuge võib kool rakendada ainult koolivälise nõustamismeeskonna vastavasisulisel soovitusel ja lapsevanema nõusolekul.

Erituge võib kool rakendada raske ja püsiva psüühikahäirega, intellekti- või meelepuudega või liitpuudega õpilasele, kelle jaoks on takistatud õppimine üldise või tõhustatud toe alusel või kellele senine tugi ei ole andnud õpilase arenguks soovitud tulemusi. Erituge võib kool rakendada ainult koolivälise nõustamismeeskonna vastavasisulisel soovitusel ja lapsevanema nõusolekul.

Koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördumine:

Nõustamiskomisjoni suunamine tuleb kõne alla juhul, kui õpiabi või IÕK ei ole andnud soovitud tulemusi või kui lapsevanem on avaldanud selleks soovi. Kool teeb nõustamiskomisjoniga igakülgset koostööd.

Lapse hooldusõigust omav vanem või tema volitatud isik või lapse eestkostja või eestkostetasutus võib pöörduda koolivälisele nõustamismeeskonna poole soovitud saamiseks lapse arengu toetamiseks, õppe ja kasvatuse korraldamiseks ning tugiteenuste rakendamiseks. Kui senised rakendatud tugimeetmed ei ole tulemust andnud, on võimalus taotleda nõustamiskeskuselt õpitulemuste vähendamist, asendamist või kohustuslikust õppeainest vabastamist.

Koduõpet tervislikel põhjustel taotleb lapsevanem koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

Andeka lapse erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad ja klassijuhataja. Andekale õpilasele kohaldatakse õppetööd ja toetatakse erinevates tegevustes osalemist lähtuvalt tema võimetest.

Kokkuvõtte tegemine tugisüsteemi tõhususest ja lapsevanema teavitamine.

Kord poolaastas, vajadusel tihedamini, toimub nõupidamine, millest võtavad osa õpilasega tegelevad spetsialistid ja kooli tugisüsteemi koordinaator. Vajadusel kaasatakse lapsevanem. Nõupidamisel antakse ülevaade lapse arengust, otsustatakse kasutuses olevate meetmete tõhususe üle, tehakse ettepanekuid uute meetmete rakendamise kohta. Tugisüsteemi koordinaator teavitab lapsevanemat tugisüsteemi tõhususest ja eelnimetatud nõupidamise otsusest.